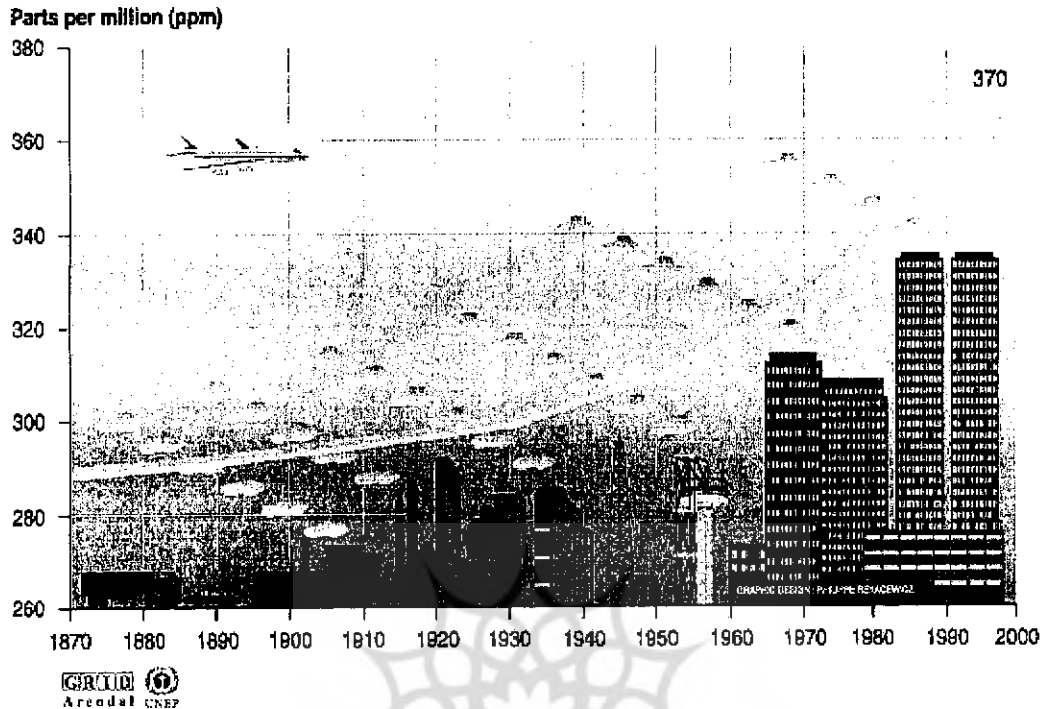

Global atmospheric concentration of CO₂

بیمه و ریسک های مسئولیت زیست محیطی (قسمت اول)

ترجمه: مجید ذوالقدر

معاون اداره نظارت بر امور اکتایی

بیمه مرکزی ایران

زیست محیطی دارد. برخی نیز معتقدند که به دلیل میل فزاینده به اعمال مقررات نظارتی و کنترلی، آلوده کنندگان باید هزینه های مضاعفی بپردازند.^۲ مقاله اخیر کمیسیون اروپا درنهم فوریه

مقدمه

بسیاری معتقدند که حیطة مسئولیت ناشی از فعالیت های صنعتی در اروپا رو به گسترش است^۱ و این گسترش تأثیر نابهنجاری بر مسئولیت

۲۰۰۰ درباره مسئولیت زیست محیطی مؤید این تمایل است. مقاله اخیر تعهدهای سنگینی را (هرچند یک جانبه) در مورد خسارت‌هایی که منجر به آلودگی‌های زیست محیطی می‌شوند، در نظر گرفته است البته مشروط بر اینکه این آلودگی‌ها در نتیجه فعالیت‌های بالقوه خطرناکی که توسط قوانین حفظ محیط زیست کمیسیون اروپا تعیین شده به وقوع بپیوندد.^۳

یکی از نتایج بسط حیطه مسئولیت زیست محیطی، نگرانی شدید شرکت‌های بیمه مسئولیت در اروپا است. در نتیجه ایجاد تغییر در قانون مسئولیت به واسطه این گسترش، مسئولیت زیست محیطی غیر قابل بیمه شدن قلمداد می‌گردد.

البته هدف این مقاله بررسی غیر قابل بیمه بودن این مسئولیت‌ها نیست.^۴ اما تأثیر قابل ملاحظه این تغییرات در قانون مسئولیت این است که هم بیمه‌گران و هم صنعت‌گران در جستجوی گزینه‌هایی هستند که با جایگزین نمودن آنها به جای بیمه مسئولیت، این ریسک‌ها را پوشش دهند. در این رابطه مواردی مانند به کارگیری بازار سرمایه و تأسیس صندوق‌های جبرانی بررسی شده‌اند.^۵ یکی از این موارد جالب تمایل برخی کشورها به اجتناب از بیمه شخص ثالث و توجه به بیمه شخص اول (زیان‌دیده) است.

هدف این مقاله نیز بررسی مطلب اخیر است. به نظر جرج پرایست این تغییر نگرش از بیمه شخص ثالث به بیمه شخص اول می‌تواند راه حل مناسبی جهت بحران‌های بیمه‌ای امریکا باشد.^۶

برخی از بیمه‌گران هشدارهای وی را راجع به بحران‌های مسئولیت جدی تلقی کرده و راه‌های پیشنهادی وی را نیز تأیید کرده‌اند. استفاده از بیمه شخص اول در بیمه مسئولیت حرفه‌ای پزشکان، درمان‌مشاغل، حوادث اتومبیل و به ویژه در حوزه مسئولیت زیست محیطی به طور فزاینده مورد توجه همگان قرار گرفته است. لذا بررسی دقیق‌تر این پدیده ضروری است.

این مقاله ابتدا تفاوت‌های تئوریک بیمه شخص اول و بیمه شخص ثالث را مورد توجه قرار داده و در ادامه به بررسی توانایی‌های تئوریک هر یک از دو نوع بیمه در جلوگیری از زیان‌های زیست محیطی و ارائه پوشش مناسب به زیان‌دیدگان حوادث می‌پردازد (بخش ۲). سپس یک نمونه عملی را که اخیراً بیمه‌گران هلندی به اتکای آن، تصمیم به حذف بیمه مسئولیت زیست محیطی و استفاده از بیمه خسارت زیست محیطی نمودند بررسی کرده و با نگاهی منتقدانه به عملکرد این بیمه‌نامه، تصمیم آنرا به دیگر

کشورها بررسی می‌کنیم. (بخش ۳).

سوالات بسیاری در رابطه با بیمه نامه مسئولیت و بیمه شخص اول بی جواب است. مندرجات بیمه نامه باید مشخص کند که آیا پوشش بیمه باید اجباری باشد و آیا جنبه رقابتی بودن بیمه نامه متضمن فضای کاملاً رقابتی بازار بیمه خواهد بود؟ (بخش ۴). با استفاده از تجزیه و تحلیل اقتصادی بیمه به بررسی کلیه این مسائل می‌پردازیم.

استفاده از قانون و اقتصاد به این علت است که این روش ابزارهای لازم را برای بررسی میزان کارایی و موفقیت روش های مختلف بیمه‌ای در ارائه اقدام های پیشگیرانه و جبرانی مناسب به دست می‌دهد. مقاله با جمع بندی مطالب به پایان می‌رسد (بخش ۵).

بخش ۲: تفاوت های تئوریک بیمه شخص

اول و بیمه شخص ثالث

الف: مقدمه

اینکه چرا افراد در جستجوی پوشش های بیمه‌ای هستند، در قانون بیمه و حوادث شرح داده شده است. ثابت شده که در صورت بروز خطر، بیمه گذارانی که با هدف سود جویی از بیمه اقدام

به اجتناب از ریسک می‌کنند، زیان می‌بینند. سود افراد در صورتی تأمین می‌شود که خسارت بین آنها سرشکن شده و یا احتمال وقوع یک خسارت بزرگ از جانب مقصر منتفی و مبدل به وقوع قطعی خسارتی کوچک شود.^۶

روی دیگر پدیده بیمه است. بیمه شدای که از ریسک گریزان است آن را به شرکت بیمه انتقال می‌دهد، او زیان پرداخت حق بیمه‌ای اندک را به احتمال وقوع زیان بزرگی که در نتیجه آن ریسک مورد نظر به شرکت بیمه منتقل می‌شود، ترجیح می‌دهد لذا انتفاع مقصر را به دنبال دارد.^۸ جالب است که در این نوع نگرش سود جویانه، به طوری که وکلا نیز اذعان دارند، بیمه مسئولیت بیشتر وسیله‌ای برای انتفاع بیمه شده مقصر و ریسک گریز است تا حمایت از زیان‌دیده. اینکه شرکت بیمه چگونه می‌تواند ریسک چنین افرادی را پوشش دهد روشن است، زیرا به واسطه وجود تعداد زیاد بیمه شدگان، زیان وارده توسط مقصر، به راحتی سرشکن می‌شود.

بیمه گر فقط باید گروه‌های ریسک نسبتاً کوچک و کنترل شدای را انتخاب کند که در آنها میزان حق بیمه با ریسک اعضای گروه متناسب باشد.

اسکاف^۹ معتقد است علاوه بر سودجویی از

باید اطلاعات دقیقی درباره میزان احتمال وقوع خطر و میزان وسعت خرابی ناشی از وقوع آن خطر داشته باشد.

بیمه گر با کسب اطلاع از میزان زیان می تواند به اصطلاح حق بیمه عادلانه خود را محاسبه کرده و با افزودن هزینه های سربرار (بابت دیگر هزینه های اداری) و حاشیه سود متناسب با ساختار بازار، حق بیمه ای را که بیمه گذار بایدپردازد، تعیین کند.

این اصول کلی از بدیهات ادبیات اقتصادی بیمه بوده و در این رابطه بیمه مسئولیت زیست محیطی نیز هیچ تفاوتی با دیگر انواع بیمه ندارد. با اینحال تاکید می گردد که یکی از عوامل اساسی محاسبه حق بیمه، وجود اطلاعات دقیق در مورد میزان احتمال وقوع خطر و امکان پیش بینی تقریباً دقیق وسعت خطر وارده است. این اطلاعات نه فقط برای برآورد دقیق حق بیمه متعلقه، بلکه جهت تعیین ذخیره ای برای وقوع حادثه ای که پوشش بیمه ای برای آن تهیه شده، ضروری است.

اگر بیمه گر در مورد قابل پیش بینی بودن میزان احتمال وقوع و وسعت خسارت احتمالی اطلاعات جامعی داشته باشد، می تواند آن خطر خاص را بیمه پذیر محسوب کند. این امر بستگی کامل به اطلاعات آماری مربوط به احتمال وقوع

پوشش بیمه ای به واسطه به کارگیری سیستم توزیع خطر آن روشی برای افزایش انتفاع افراد ریسک گریز می شود، بیمه می تواند هزینه های معاملات را کاهش دهد، با توجه به این اصول، واضح است که چرا تقاضا برای بیمه های مسئولیت وجود دارد، چون این نوع بیمه، افراد ریسک گریز را تحت پوشش قرار می دهد. با این وجود می گویند برای اینکه مسئولیت زیست محیطی خطری قابل بیمه شدن قلمداد شود، باید مجموعه شرایطی بوجود آید. سؤالی که مطرح می شود اینست که آیا امکان دارد که در صورت جایگزینی بیمه شخص اول به جای شخص ثالث، برخی از شرایط قابل بیمه بودن تسهیل گردد.

ب : بررسی اجمالی قابل بیمه بودن مسئولیت زیست محیطی

لازم است فهرست ادبیات بیمه را بررسی کنیم، چه این شرایط به قابل بیمه بودن مسئولیت زیست محیطی با نظر مثبت بنگرد و چه با نظر منفی^۱:

۱- قابل پیش بینی بودن غیر قابل پیش بینی بودن (تردید بیمه گر)

واضح است که در بیمه مسئولیت زیست محیطی مانند هر طرح دیگر بیمه ای، بیمه گر

خطر خاص و نیز وسعت خرابی احتمالی آن دارد. با این وجود، تهیه این اطلاعات در مورد مسئولیت زیست محیطی خالی از اشکال نیست.

چندین عامل می توانند قابل پیش بینی بودن ریسک را غیر ممکن نمایند.^{۱۱} اغلب، اطلاعات لازم برای پیش بینی ریسک ناچیزند، به ویژه در رابطه با ریسک های زیست محیطی. احتمال اینکه اطلاعات آماری قابل اطمینان در مورد میزان احتمال خطر و میزان خسارت احتمالی موجود نباشد، بسیار است.^{۱۲} از این رو کاربرد قانون

اعداد بزرگ امکان پذیر نخواهند بود. این مشکل نه تنها در بیمه زیست محیطی، بلکه در هر جا که بیمه گران با ریسک های جدید فاقد اطلاعات قابل اطمینان مواجه شوند، بروز می کند.

در نتیجه این سؤال پیش می آید که آیا در صورت فقدان اطلاعات آماری دقیق امکان افزایش قابل پیش بینی بودن ریسک مسئولیت وجود دارد، یا باید آنرا غیرقابل بیمه شدن دانست. ادبیات بیمه اشاره دارد که اصولاً تردید نسبت به احتمال وقوع یا میزان خسارت، عاملی است که بیمه گر می تواند بوسیله آن نسبت به پیش بینی اقدام نماید.

اگر وجود تردید در مورد ریسک خاصی به واسطه فقدان آمار اطمینان بخش باشد، ضرورتاً

دلیل بر غیر قابل بیمه بودن آن ریسک نیست. حال به بررسی مفهوم "تردید بیمه گر" از دیدگاه کانوتیر، هوگارت و مزاروس^{۱۳} می پردازیم. ایشان معتقدند که بیمه گر می تواند در مورد تردید نسبت به احتمال وقوع حادثه یا وسعت خرابی با محاسبه و لحاظ حق بیمه مناسب برای ریسک غیر قابل پیش بینی آنرا بیمه کند. پس یک بیمه گر نیز با لحاظ حق بیمه اضافی می تواند مشکل پیش بینی خطر را برطرف کند.

۲- ظرفیت

قبلاً بیان شد که یکی از شرایط قابل بیمه بودن ریسک اینست که اطلاعات لازم در مورد قابل پیش بینی بودن ریسک و وسعت خرابی در اختیار بیمه گر قرارگیرد. تا اینجا به اهمیت قابل پیش بینی بودن ریسک مسئولیت پرداختیم، اما معضل وسعت خرابی نیز می تواند به نوبه خود مشکل آفرین و تردید زا باشد.

بیمه گر می تواند با لحاظ ذخیره ای متناسب برای خسارت احتمالی ریسک زیست محیطی، آنرا بیمه کنند. با این وجود، ممکن است زیان خسارت احتمالی خارج از توان یک بیمه گر باشد. در این صورت می توان از افزایش ظرفیت ریسک پذیری استفاده کرد. یکی از روش ها بیمه مشترک یک ریسک مشابه بین چند بیمه گر

می باشد (co insurance)، روش دیگر استفاده از بیمه اتکایی است. امکان دیگری که بیشتر در بیمه مسئولیت زیست محیطی کاربرد دارد تشکیل صندوق شرکت های بیمه است. در بسیاری کشورها بیمه گران ریسک ها را بطور غیر متناوب تقسیم می کنند تا بتوانند ریسکهای نسبتاً بزرگ مانند ریسکهای هسته ای را بیمه کنند.

۳- خطرهای اخلاقی

در صورتی که ریسک کاملاً به بیمه گر منتقل شود، فردی که مسئول جبران خسارت حادثه احتمالی است انگیزه ای برای حفاظت از مورد بیمه نخواهد داشت. مارک پاولی اشاره می کند که در واقع این رفتار بیمه گذار نه تنها غیر اخلاقی نبوده، بلکه کاملاً منطقی است چون او طبیعتاً نسبت به هزینه های رفتار خود حساس است.^{۱۴} البته بیمه گر نیز نگران است که در این شرایط چگونه باید بیمه شده را وادار کند تا به همان روش که اگر هیچ پوشش بیمه ای وجود نداشت از مورد بیمه نگهداری کند.

در اینجا هدف بیمه گر کنترل تا حد امکان خطرهای اخلاقی است.^{۱۵} ادبیات بیمه دو راه برای کنترل این خطرها ارائه کرده است.^{۱۶} راه اول کنترل دقیق از طریق تعیین حق بیمه مناسب.

راه دوم تحمیل بخشی از ریسک به خود بیمه گذار است. البته بهترین راه حل کنترل دقیق بیمه گذار است.^{۱۷} این امر به بررسی رفتار بیمه شده بستگی دارد، یعنی می توان حق بیمه را متناسب با رفتار بیمه شده تعیین کرد.

میزان حق بیمه تعیین شده بیانگر میزان تلاش بیمه گذار در حفظ مورد بیمه است. اگر خوشبینانه بنگریم، این امر بیمه گذار را متقاعد می کند طوری از مورد بیمه محافظت کند که گویی اصلاً پوششی وجود ندارد و در اینصورت است که حق بیمه متعلقه می تواند جوابگوی خسارت های ریسک باشد. البته این روش هنگامی مؤثر است که هزینه دسترسی مستمر به اطلاعات رفتاری بیمه گذار برای بیمه گر منطقی و میسر باشد. هر چند این مهم در عمل غیر ممکن است، اما با اینحال برای کنترل بیمه گذار و تعیین شرایط حق بیمه متناسب با گروههای خطر مختلف ابزارهایی وجود دارد. جهت کنترل گروه های ریسک متفاوت می توان یا پیشاپیش حق بیمه را به تناسب افزایش داد و یا با توجه به تجربه خسارتی سال های قبل بیمه نامه ها حق بیمه را تعدیل کرد و شرایط بیمه نامه را تغییر داد. این عمل در واقع همان به اصطلاح نرخ گذاری تجربی است.

هدف بیشتر قوانین بیمه ای نیز کاهش

محدود باشند، یعنی متوسط حق بیمه در پرتفو باید متناسب با ریسک بیشتر اعضای یک پرتفو خاص باشد. در غیر اینصورت متوسط حق بیمه اعضای که ریسک کمتری دارند، نسبتاً بالا رفته و در نتیجه از بیمه کنار می روند. و در این حالت پدیده معروف انتخاب نامساعد رخ می دهد که در مقاله سه سالانه آکرولوف در مورد بازار لیمو (market for lemons)^{۱۹} شرح داده شده است.

به عبارت دیگر انتخاب نامساعد در صورتی به وجود می آید که در نتیجه ناتوانی طرف های ذینفع در اعلام میزان واقعی ریسک، صندوق بیمه به خطر بیافتد. روزه خاطرنشان می کند که ظرفیت مالی بیمه نمودن در بلژیک محدود است.^{۲۰} دلیل آن نیز اینست که فقط ریسک های نامطلوب از بیمه استقبال می کنند.

اگر این ریسک های نامطلوب را نتوانیم با ریسک های مطلوب جبران کنیم، امکان حذف انتخاب نامساعد وجود نخواهد داشت.^{۲۱} از این رو فقدان تقاضا با فقدان عرضه متناسب بوده است.^{۲۲} ادبیات بیمه راه حل مناسب خطرهای اخلاقی و انتخاب نامساعد را تفکیک ریسک می داند. اکنون به اهمیت تفکیک ریسک در بیمه زیست محیطی می پردازیم.

خطرهای اخلاقی است. در این رابطه می توان به اقدام های ممانعتی در مورد حوادث عمدی که در بسیاری از قوانین بیمه ای وجود دارد، اشاره کرد.^{۱۸}

راه دوم، ارجاع بخشی از ریسک به بیمه شده می باشد. این روش بدین جهت به عنوان راه دوم معرفی می شود که هدف بیمه دقیقاً باید حذف ریسک باشد. ارجاع بخشی از ریسک به بیمه گذار یعنی ممانعت از اجتناب از ریسک کامل بیمه گذار. از طرف دیگر مزیتی که این کار دارد اینست که بیمه شده علی رغم داشتن پرورش بیمه ای، انگیزه لازم برای حفظ مورد بیمه را نیز دارد. این کار می تواند هم در خسارت های جزئی و هم در خسارت های کلی انجام گیرد. با تعیین کسورات نیز می توان حد پایین تری را تعیین کرده و یا یک حد بالاتری را که به واسطه آن خود بیمه گذار خسارت آن را پرداخت کند، البته در صورتی که خسارت از مبلغ بیمه شده تجاوز کند.

۴- انتخاب نامساعد

در بالا اشاره شد که بیمه مبتنی بر توزیع خسارت است. بنابراین بیمه گر نیاز به تعداد معقولی ریسک های مشابه با ریسک بیمه شده دارد.

در اینصورت پرتفوی خطر باید حتی الامکان

۵- خودداری از انتقال ریسک همراه با تردید موقت

در قانون مسئولیت نگرش دیگری وجود دارد که می تواند قابل پیش بینی بودن و در نتیجه قابل بیمه بودن ریسک های معینی را به خطر بیندازد. این نگرش نگرانی انتقال ریسک همراه با تردید موقت به شرکت های بیمه و بیمه گران را ابراز می دارد.^{۲۳} در قوانین هلند شرایط خاصی وجود دارد که مؤید این نگرش هستند.

خطر انتقال ریسک همراه با تردید موقت به بیمه گر در اینست که بیمه گر کارفرما و یا تولید کننده ای خاص مسئول جبران خسارتی باشد که احتمالاً توسط بیمه شده ایجاد نشده است.

۶- مسئولیت متقابل

و در نهایت این خطر وجود دارد که اجبار موجود در ساختار قانون مسئولیت می تواند بر قابل بیمه بودن مسئولیت زیست محیطی تاثیر بگذارد. این امر هنگامی که مسئولیت به واسطه اینکه به هیچ وجه قابل پیش بینی نبوده و شرایط بیمه نامه پیشاپیش قابل سازگاری نیست، عمومیت یافته و این سؤال مطرح می شود که آیا این مسئولیت متقابل منجر به غیر قابل بیمه بودن می شود. در نگاه اول مشکل همین است. اگر بیمه گر احتمال نمی داد که ممکن است رفتار

بیمه گذار بالقوه نادرست باشد، هیچ حق بیمه ای برای این ریسک در نظر گرفته نمی شد، هیچگونه اقدامات محیطی در شرایط بیمه نامه و ذخیره ای برای خسارت های آتی در نظر گرفته نمی شد. در واقع بیمه فرض می کند که بیمه گر ریسک های آتی که حداقل به نوعی قابل پیش بینی هستند، را پوشش می دهد و قابل پیش بینی بودن برای بیمه گر بسیار مهم است.

با این وجود این حقیقت که برای مثال بیمه گران واحدهای تخلیه ضایعات صنعتی در دهه ۶۰ پیش بینی نکرده بودند که فعالیت های بیمه شدگانشان مسئولیت هایی را در آینده متوجه آنها می کند، به این معنی نیست که این عمل کاملاً غیر قابل پیش بینی بوده است. ایجاد تغییر در حیطه مسئولیت بستگی به عامل نامشخصی دارد که بیمه گر می تواند آن را از پیش محاسبه کند. در اینجا دوباره مفهوم "تردید بیمه گر" وجود دارد که کانوتیر، هوگارت و مزاروس به آن اشاره کرده اند.^{۲۴} اگر بیمه گران می توانستند احتمال تغییر در سیستم مسئولیت را پیش بینی کنند، می توانستند با برآورد این احتمال که این حادثه اتفاق افتاده و با تعیین حق بیمه اضافی برای احتساب این تردید معقول، آن را بیمه کنند. خلاصه اینکه می توان گفت که هیچ چیز غیرقابل پیش بینی

بوده اند انجام اینکار عملی می نماید. با اینحال تعیین قلمرو ریسک های مسئولیت قابل بیمه شدن مسئله دیگری است.

برای مثال، تصور اینکه میزان خسارت مورد انتظار آنقدر زیاد باشد که حتی با اخذ بیمه اتکایی و بیمه پولی نیز خارج از ظرفیت موجود باشد. همچنین مسئله غیر قابل پیش بینی بودن نیز می تواند بیمه گران را وادار به لحاظ حق بیمه نسبتاً زیادی کند تا بتوانند از عهده ریسک برآیند. بی شک برخی از این مسائل می توانند قابل بیمه بودن مسئولیت را زیر سؤال ببرند. لذا می توان با لحاظ آنها در شرایط بیمه نامه یا از طریق قانون این مسائل را محدود نمود. بیش از این نمی توان با راهکارهای موجود در این مقاله به گسترش مسئولیت امیدوار بود، اما می توان به عنوان مثال به این واقعیت اشاره کرد که بیمه گران می توانند از طریق ایجاد تغییرات به موقع در پوشش، تا حدودی خود را در مقابل خطر مسئولیت متقابل مصون نگهدارند. گفته می شود که یک بیمه نامه به اصطلاح براساس خسارت بیانگر آنست که خسارت حادثه باید در مدت زمان پوشش بیمه نامه توسط بیمه گر پرداخت شود و این راهکاری مناسب برای کلیه مواردی است که یک فاصله زمانی طولانی بین زمان وقوع حادثه تا زمانی

نیست و بیمه گران می توانند حوادثی از قبیل حوادث اتومبیل را پیش بینی کرده و دور نمای این مسئولیت ها را با لحاظ کردن حق بیمه اضافی به عهده بگیرند. با اینحال این امر برای بیمه گرانی که در همان زمان این ریسک را به حساب نیاورده بودند و اکنون باید برای ریسک شرکت هایی که قبلاً غیر قابل پیش بینی بوده پوشش ارائه کنند، موضوع جدیدی نیست. از این رو، هیچ حق بیمه اضافی محاسبه نشده و هیچ ذخیره ای در نظر گرفته نشده که بتواند مانع از طرح این سؤال باشد که چرا هزینه هایی مانند هزینه های غبار رویی بیمه گران را با مشکلات عدیده مواجه کرده است.^{۲۵} پس مسئله غیر قابل بیمه بودن چنین مسئولیت متقابلی نیست، بلکه مسئله اینست که هنگامی که بیمه گران این بیمه نامه ها را صادر می کردند اینگونه ریسک ها را در نظر نمی گرفتند.

۷- خلاصه

بررسی اجمالی شرایط قابل بیمه بودن مسئولیت زیست محیطی نشان می دهد که در صورت ایجاد شرایط لازم در قانون مسئولیت و در ساختار بیمه نامه، می توان ریسک مسئولیت زیست محیطی را بیمه نمود و از آنجا که ریسک های زیست محیطی برای مدت طولانی تحت پوشش بیمه

ج- مزایای روش بیمه شخص اول

۱- تئوری تفکیک ریسک

مزایای بیمه شخص اول بویژه در زمان تفکیک ریسک آشکار می شود. ابتدا به بررسی دقیق تر اهمیت تفکیک ریسک پرداخته و سپس در مورد اینکه چرا تفکیک ریسک در بیمه شخص اول آسان تر انجام می گیرد، بحث می کنیم.

جرج پرایست می گوید مسئله انتخاب نامساعد باعث ایجاد بحران در محافل بیمه ای ایالات متحده شده و تنها راه حل این بحران تفکیک مناسب ریسک می باشد.^{۲۸} اگر بخش بیمه خواهان انجام اقدامات پیشگیرانه از جانب بیمه شده است و برای ترغیب وی پاداش های تخفیفی در حق بیمه در نظر می گیرد، باید انگیزه های مثبت برای کاهش حوادث در بیمه شده ایجاد نماید.^{۲۹}

مشخصاً فقط تا زمانی که مزایای حاشیه ای تفکیک بیشتر ریسک بر هزینه های حاشیه ای آن بچربد، کارایی دارد.^{۳۰} تفکیک ریسک فقط به این معنی نیست که بیمه گران باید برای هر مورد یک تعرفه جداگانه تعیین کنند.^{۳۱} امکانات تفکیک انفرادی نیز به طور ناخواسته به ارزش روش بیمه ای مورد نظر بستگی دارد.

که خسارت ایجاد می شود، به وجود می آید.^{۲۶} قانونگذار می تواند راهکارهای مناسب دیگری نیز در نظر بگیرد مثلاً، تا جایی که بر تردید در مورد حادثه مربوط می شود، قانون گذار می تواند قاعده مسئولیت نسبی را ارائه دهد. یعنی در صورت تردید در زنجیره حوادث با قبول این فرض که زیان آسیب دیده ناشی از حادثه ای معین بوده، قربانی بتواند به تناسب زیان وارده ادعای خسارت کند. به نظر بسیاری از صاحب نظران این قاعده مسئولیت نسبی می تواند بسیار کارتر از ارائه نظرات افراطی یا بی تفاوت بودن و یا به جستجوی دلایل بی اساس باشد.^{۲۷}

در نتیجه قاعده مسئولیت نسبی می تواند به افزایش قابل بیمه بودن ریسک مسئولیت کمک کند.

البته هدف این مقاله بررسی ابزارهای افزایش قابل بیمه بودن ریسک زیست محیطی نیست، بلکه مسئله مورد نظر اینست که آیا با در نظر داشتن عواملی که قابل بیمه بودن ریسک زیست محیطی را تحت تأثیر قرار می دهند (که البته در مورد دیگر ریسکها نیز مؤثرند) می توان گفت که تحت شرایط خاصی ریسک محیطی همانند بیمه مسئولیت در بیمه شخص اول بهتر از روش بیمه شخص ثالث قابل بیمه شدن است.

تفکیک ریسک محصولات عمده بیمه ای با حق بیمه کم فقط می‌تواند در سطح کلی انجام شود: با این حال در بیمه مسئولیت حرفه ای شرکت‌ها قادر به تفکیک جزء به جزء پاداش جهت انجام اقدام‌های پیشگیرانه شرکت‌ها بوده و می‌تواند هزینه‌ها را کاهش دهند.

بدین ترتیب انجام یک بحث اقتصادی در مورد تفکیک ریسک مناسب برای حمایت از یک ریسک مسئولیت کار مشکلی نیست. اگر بواسطه اقدام‌های پیشگیرانه مناسب ریسک‌های خوب، پاداشی در نظر گرفته نشود، انگیزه ای برای ارائه این اقدامات وجود نخواهد داشت و یا اقدام به ترک صندوق ریسک می‌شود و به دنبال آن همان‌طور که پرایست بیان نمود صندوق‌های ریسک متلاشی خواهند شد.

۲- تئوری بیمه شخص اول

بیمه مسئولیت نوعی بیمه شخص ثالث است که به سبب آن بیمه‌گر زیانی را که بیمه‌شده (مقصر) بر شخص ثالث وارد کرده باید جبران کند.

بیمه شخص اول نوعی پوشش بیمه‌ای است که در آن بیمه‌گر به طور مستقیم خسارت آسیب دیده را جبران می‌کند. پاسخ این سوال که آیا یک چنین بیمه شخص اولی را می‌توان جایگزین

مناسبی برای بیمه شخص ثالث در نظر گرفت، آسان نبوده و نیاز به بررسی جزئیات بیشتری دارد. به ویژه در این مورد که آیا مسئولیت بیمه شخص اول دقیقاً همان مسئولیت مقصر حادثه است.

اصل مؤکد بیمه شخص اول تعهد اصولی آن به پرداخت خسارت بلافاصله پس از وقوع حادثه است مشروط بر اینکه ثابت شود زیان آسیب دیده ناشی از ریسک بیمه شده باشد. در این صورت شرکت بیمه بدون توجه به اینکه آیا مسئولیتی وجود دارد یا نه، اقدام به پرداخت خسارت می‌کند.

در بحث‌های بیمه‌ای به دلیل پایین بودن هزینه معاملات و تفکیک ریسک آسان‌تر روش بیمه شخص اول، از این روش حمایت شده است.^{۳۲} دلیل آن اینست که در بیمه شخص اول ریسک شخص زیان دیده یا یک مورد خاص را پوشش می‌دهد و به نظر می‌رسد که بیمه شده بهتر می‌تواند شرایطی را که موجب تشدید ریسک بیمه‌گر می‌شود، شناسایی کند. یکی از مشکلات بیمه مسئولیت آنست که بیمه‌گر همیشه ریسکی را بیمه می‌کند که در صورت وقوع آن توسط بیمه‌شده (مقصر حادثه) بر شخص ثالثی وارد می‌آید که هیچ‌گونه اطلاعات قبلی از وی ندارد. علاوه بر آن، بیمه مسئولیت با تردیدهای بسیاری روبروست،

اینکه چنین مسئولیتی را چگونه باید تفسیر نمود در یک بیمه شخص اول ایدئال، مقصر مستقیماً تحت پوشش قرار می‌گیرد، یعنی خطر را پوشش می‌دهد. در نتیجه می‌تواند ریسک را به طور مستقیم کنترل کرده و تفکیک مؤثرتری ارائه دهد.

اگر مطابق نظر پرایست به تفکیک ریسک مناسب و خطرهای انتخاب نامساعد توجه لازم مبذول گردد، تمایل به بیمه شخص اول بیشتر خواهد شد. حداقل در تئوری قابل درک است که چرا بیمه شخص اول برای بیمه گران سودمندتر است. چون واضح است که کنترل و ارزیابی پیشاپیش خطری که زیان دیده خاصی از آن رنج می‌برد، به جای ریسکی که بیمه‌شده‌اش (مقصر اصلی) موجب آن است و مسئول آن شناخته می‌شود، آسان تر می‌شود.

تردیدهای بیمه شخص ثالث بسیار بوده و انجام تفکیک ریسک مناسب را مشکل تر می‌کند. در بیمه مسئولیت نیز تفکیک ریسک می‌تواند به مفهومی باشند که در بالا به آن اشاره شد، به طوریکه بیمه‌گر می‌تواند به راحتی بفهمد که آیا بیمه‌شده‌اش یک ریسک خوب است یا بد. برای مثال می‌توان به پاداش دادن یا تنبیه کردن بیمه شده جهت اقدام های پیشگیرانه از طریق لحاظ

کردن حق بیمه کمتر یا بیشتر اشاره نمود. البته حتی اگر یک تفکیک ریسک خوب هم انجام شود، باز هم ممکن است تردیدهای بسیاری در بیمه مسئولیت وجود داشته باشد. برای مثال، اینکه آیا تقصیر بیمه شده سبب رفتار یا آسیب خاصی شده باشد، به وضعیت قانونی مورد بیمه و تفسیر داوران بستگی دارد و ابهامی در مورد اینکه آیا بیمه گران به شخص ثروتمند آسیب وارد می‌کنند یا یک شخص فقیر، وجود ندارد. اما درباره بیمه شخص اول چنین تردیدی به وجود نمی‌آید، زیرا که زیان دیده در شرایط ایدئال می‌تواند از قبل یک پوشش بیمه‌ای مطابق با خواسته و میزان خسارت مورد انتظارش انتخاب کند.

جدای از این مزایا، هنوز سؤالاتی بی‌پاسخ هستند، مانند اینکه چگونه این طرح می‌تواند قابل بیمه بودن ریسک زیست محیطی را افزایش دهد.

د- پوشش ریسکهای زیست محیطی از طریق

بیمه مستقیم

حال چگونه می‌توان بیمه شخص اول را جایگزین بیمه مسئولیت نموده و ریسک های زیست محیطی را تحت پوشش آن در آورد. در اینجا سؤالاتی مطرح می‌شود:

۱- تفاوت بیمه شخص اول با بیمه مستقیم چیست؟

بیمه شخص اول بر این اصل استوار است که زیان دیده در جستجوی اخذ پوشش مستقیم از بیمه گر است. چنین روشی را نمی‌توان در یک قلمرو زیست محیطی وسیع بکار برد. در تئوری بیمه شخص اول، زیان دیده پوشش بیمه اخذ می‌کند، بنابراین حق بیمه را نیز می‌پردازد. چنین طرح خالص بیمه‌ای در مورد ریسک های زیست محیطی آن چنان عملی نیست، مگر در مورد واحدهای صنعتی که متقاضی پوشش ریسک آلودگی کارخانه‌ها به محیط زیست باشند و در واقع خواهان اخذ پوششی مناسب برای آسیبی هستند که به خود آنها وارد می‌شود. در هر حال تئوری بیمه شخص اول می‌خواهد که شهروندان از بیم آسیب های احتمالی وارده به محیط زیست، مانند باغچه شخصی، نسبت به خرید پوشش بیمه‌ای اقدام نمایند.

با این حال، گزینه دیگری وجود دارد که شباهت هایی با بیمه شخص اول دارد، مانند بیمه مستقیم. در بیمه مستقیم به عامل آلوده کننده بالقوه توجه می‌شود، مانند کسی که مورد بیمه‌ای خاصی دارد و در جستجوی یک پوشش حمایتی بیمه ای است که هم خسارت های وارده به مورد بیمه را جبران کند و هم خسارت های احتمالی

ناشی از مورد بیمه به اشخاص ثالث را پوشش دهد. در برخی کشورها طرح بیمه مستقیم را با توجه به سلامت شغلی به کار می‌برند. برای مثال کارفرما به نفع کارگران خود پوشش بیمه‌ای تهیه می‌کند تا آنها بتوانند خسارت های وارده به خود را به طور مستقیم از طریق بیمه نامه دریافت کنند. در بیمه مستقیم، بیمه گذار زیان دیده نیست، بلکه مقصر است. با این حال این یک بیمه نامه مسئولیت نیست چون هدف جبران خسارت مسئولیت نمی‌باشد بلکه مسئله اساسی آسیب به وجود آمده است.

به این ترتیب در ریسک زیست محیطی می‌توان هم یک بیمه شخص اول خالص را که بوسیله آن زیاندیدگان بتوانند خسارت هایشان را جبران کنند، بررسی کرد و هم می‌توان یک بیمه مستقیم را که به واسطه آن یک مقصر در جستجوی پوششی به نفع شخص ثالث (زیان دیده) می‌باشد، مورد توجه قرار داد. بطوریکه در زیر، می‌توان در عمل ترکیبی از بیمه شخص اول و بیمه مستقیم را در نظر گرفت که در آن مالک یک مورد بیمه‌ای خاص که عامل ایجاد آلودگی خاک است در جستجوی پوششی باشد که هم خسارت‌های وارده به واحد خودش را پوشش دهد و هم خسارت‌های احتمالی وارد به شخص ثالث را جبران کند.

۲- حیطه پوشش و اصل آسیب

تفاوت اساسی بین بیمه شخص اول سنتی و بیمه شخص اول خالص یا بیمه مستقیم در آن است که پوشش دو بیمه نامه آخر از نوع مسئولیت نمی‌باشند. از این رو (از آنجا که بیمه گران خواهان سود متعارفی هستند) یک نتیجه آن این است که نیازی به اثبات خسارت مسئولیت در بیمه نامه نیست.

بیمه سنتی می‌گوید صرف وقوع حادثه کافی است. با این حال واضح است که با توجه به طبیعت تدریجی بسیاری از موارد آلودگی، هر چند این آلودگی‌ها حادثه به شمار می‌روند اما جزو حوادث ناگهانی محسوب نمی‌شوند. بنابراین در بیمه نامه‌های زیست محیطی صرف وقوع حادثه کفایت می‌کند، اما باید علت خسارت وارد به بیمه شده که می‌تواند منجر به ادعای خسارت از بیمه نامه مربوطه شود، به وضوح تشریح گردد.

بسته به نحوه فرمول بندی این امر در بیمه نامه، بیمه شده باید ثابت کند که آسیب وارده به واسطه فعالیت بیمه شده بوده است. در بررسی یک بیمه مستقیم که هدفش انتفاع شخص ثالث است، در موارد متعددی به اشکالاتی برمی‌خوریم. برای مثال، زیان دیده باید هنگام ادعای خسارت ثابت کند که زیان وارده به وی به واسطه

یک ریسک بیمه شده خاص است. به هر حال به نظر نمی‌رسد که مسئله علیت در رابطه با بیمه زیست محیطی اهمیت زیادی داشته باشد این مسئله در مواردی که راه حل‌های ارائه شده بیمه شخص اول برای آسیب‌های جسمی مانند قصور در اعمال پزشکی یا بیماری‌های شغلی متفاوت است، کاربرد دارد.

اشکال موجود در کلیه این موارد آنست که چه آسیب فرد حادثه دیده به واسطه قصور در اعمال پزشکی باشد و چه به واسطه یک خطر ناشی از کار، معضل جرم باید برطرف گردد. این نوع مسائل تسبیبی مرتبط با این حقیقت که آیا زیان، ناشی از ریسک بیمه شده است نیز می‌تواند در بیمه زیست محیطی ایجاد گردد، اما به اندازه مواردی که در صدمات فردی مطرح است، جدی به نظر نمی‌آید.

۳- تامین مالی

هر چند از نظر تئوری اهمیت ندارد که چه کسی در بیمه شخص اول یا بیمه مستقیم مسئول پرداخت حق بیمه است، اما این مسئله در بیمه نامه بسیار مهم است. یکی از پیامدهای روش بیمه شخص اول اینست که از نظر تئوری، حادثه دیده که همیشه به دنبال پوشش بیمه برای خودش است و باید تامین مالی بیمه شخص اول را به عهده

ریسک کاملاً تحت پوشش باشد، آیا مقصر انگیزهای برای انجام اقدامهای پیشگیرانه خواهد داشت. پاسخ اینست که این مسئله با بیمه سنتی مسئولیت منافاتی ندارد. کلیه روش های بیمه ای با مسئله خطرهای اخلاقی مواجه هستند، اما همان طور که بیان شد یک تفکیک ریسک مناسب می تواند این خطرها را محدود کند. طرح های بیمه مستقیم و شخص اول کاملاً پیشرفته بودند چون ریسک ها را بهتر تفکیک می کردند. اگر این طرح ها اجرا می شدند حتی می توانستند در رابطه با اقدام های پیشگیرانه نیز به نتایج مثبتتری دست یابند. تفکیک ریسک در بیمه مستقیم و بیمه شخص اول یعنی اینکه مثلاً اگر مورد خاصی بیمه شد، بیمه گر باید کلیه بررسی ها و ابزارهای کنترلی قبل و بعد را برای اطمینان از سلامت زیست محیطی مورد بیمه به کار بندد تا از وجود انگیزه لازم جهت انجام اقدام های پیشگیرانه توسط واحد مذکور مطمئن گردد.

۵- ارتباط با قانون مسئولیت

از آنجا که دیگر مسئله پوشش مسئولیت مد نظر نیست، ارتباط با قانون مسئولیت جالب توجه است. در بسیاری از موارد که طرح های بیمه شخص اول بیمه مستقیم ثمربخش بوداند، مانند مسئولیت پزشکان و درمان شغلی، اغلب این

گیرد، اما اگر این حادثه دیده یک واحد صنعتی باشد که خود نیز موجب خطر باشد، مقصر و حادثه دیده یکی خواهند بود و مقصر حق بیمه را می پردازد.

با این حال در صورت اختصاص یک طرح بیمه شخص اول برای حادثه دیدگان بی گناه، صاحب نظران می گویند که در این صورت حادثه دیده گان خودشان باید هزینه جبران خسارت هایی مثلاً خاک آلوده باغ خودشان را بپردازند که باید از طریق پرداخت حق بیمه برای بیمه شخص اول انجام گیرد، حال آنکه این مسبب آلودگی است که باید جبران خسارت نماید. پاسخ آنست که اگر بیمه گر شخص اول زیان دیده بی گناه مجاز به دریافت خسارت پرداختی خود از مقصر باشد، در این صورت مقصر انگیزه های لازم برای پیشگیری را داشته و رضایت وی حاصل خواهد شد.

با این حال احتمال دارد که بحث های مربوط به بیمه نامه در ابتدا به سمت بیمه مستقیم سوق پیدا کنند، زیرا در این طرح مقصر باید هزینه پوشش بیمه ای را تأمین کرده و خسارت وارده به شخص ثالث را جبران نماید.

۴- پیشگیری

در اینجا این سوال مطرح است که اگر

طرح‌ها می‌بایست به کلی جایگزین روش مسئولیت می‌شدند. برای مثال می‌توان به بیمه درمان شغلی در بسیاری از سیستم‌های اروپایی که با یک طرح بیمه مستقیم، مسئولیت تأمین کارفرما در مقابل کلیه کارکنانش را به جزدر موارد عمدی یا بی‌توجهی پوشش می‌دهد، اشاره نمود. در بسیاری از کشورها این طرح‌های بیمه‌ای در قانون تأمین اجتماعی مستتر هستند.

در مورد مسئولیت پزشکان در مقابل شخص اول (بیمار) طرح‌های بیمه‌ای جهت پوشش موارد شبه جرم ارائه شده تا انگیزه مراکز درمانی در ارائه خدمات پزشکی از بین نرود.^{۳۳} از نظر تئوری دلیلی برای پوشش مقصر وجود ندارد حتی اگر برای مثال، یک طرح بیمه‌ای اجباری شخص اول یا بیمه مستقیم زیست محیطی برای آن ارائه شود. و یا در حالتی که یک بیمه‌گر خسارت شخص ثالث (زیان دیده) را پرداخت کند، باز امکان استفاده از قانون مسئولیت (به روش قانونی) برای ایجاد انگیزه‌های پیشگیرانه به وسیله مقصر وجود دارد.

بنابراین به نظر نمی‌رسد دلیلی برای جایگزینی طرح بیمه شخص اول به جای قانون مسئولیت وجود داشته باشد.

با توجه به این نکته، می‌توان دریافت که

طرح‌های بیمه شخص اول یا بیمه مستقیم فقط در صورتی قابل پذیرش هستند که برای مثال در درمان شغلی، مقصر (کارفرما) نوعی "جبران" را به شکل یک مسئولیت تأمین محدود دریافت کند.

۶- تضمین پوشش

در نهایت، می‌توان پرسید که آیا مثلاً هنگامی که نیاز به برطرف کردن آلودگی خاک باشد، طرح بیمه مستقیم یا شخص اول تا چه میزان می‌تواند تضمینی را که معمولاً صندوق‌های حمایتی می‌توانند در این زمان ارائه دهند، فراهم کنند. این سؤال بسیار پیچیده بوده و زوایای مختلفی دارد. ابتدا ارتباط آن را با این سؤال که آیا این طرح باید اجباری باشد یا نه، در نظر می‌گیریم. بازار بیمه می‌تواند ابزارهای بیمه‌ای جالبی ارائه دهد. اما اگر به کار گرفته نشوند، تضمینی وجود نخواهد داشت که در نتیجه اعسار آنها صندوق‌هایی که هنگام نیازمندی در دسترس هستند، اعلام حضور کنند. البته این موضوع برای بیمه شخص اول مشکل خاصی ایجاد نمی‌کند. مشکل اصلی اینست که آیا برای یافتن پوشش مالی برای ریسک زیست محیطی باید در بیمه نامه تکلیفی معین شود.

پاسخ این سؤال در بخش ۴ آمده است. مسئله

دیگر بیمه مستقیم اینست که آیا یک زیان دیده

شخص ثالث می تواند به طور مستقیم احقاق حق نماید. این امر به شرایط بیمه نامه واحد صنعتی بستگی دارد. اینکه آیا بیمه نامه مذکور زیان وارده به اشخاص ثالث را نیز دربرمی گیرد یا نه - معمولاً با در نظر گرفتن شرایط خصوصی - اشخاص ثالث نمی توانند در بیمه نامه مدعی باشند، مگر اینکه رسماً مزایای شخص ثالث که بیمه مستقیم آن را ارائه می دهد در بیمه نامه لحاظ شده باشد. در نتیجه سؤال می شود که آیا می توان عملاً کلوزهای مزایای شخص ثالث را لحاظ نمود.

بعد از مشخص شدن مزایای ذاتی و دیگر نکات مربوط به بیمه شخص اول و بیمه مستقیم زیست محیطی نحوه ارائه بیمه نامه های جدید را بررسی می کنیم:

بخش ۳- بیمه آسیب زیست محیطی در عمل

الف : پوشش بیمه شخص اول

از نظر تئوری بیمه شخص اول بهتر می تواند ریسک را سرشکن کند، اما سؤالات بسیاری به خصوص در مورد نحوه کاربرد آن در ریسک زیست محیطی وجود دارد. جهت بررسی این سؤال ها توجه به مثال های عملی اجرا شده بیمه شخص اول در واحدهای آلوده مفید خواهد

بود. قبل از آن لازم است بدانیم که حیطه بیمه شخص اول فقط تئوریک نیست، بلکه رابطه عملی مشخصی وجود دارد. در واقع کمیته مسئولیت عمومی کمیسیون بیمه اروپا (CEA) مطالعاتی روی تعهدات قانونی بیمه شخص اول جهت رفع آلودگی ها و پوشش های بیمه ای مرتبط در کشورهای اروپایی انجام داده است.^{۳۴}

این مطالعه نشان می دهد که اگر چه وضعیت در کشورهای اروپایی با هم تفاوت دارند، اما به نظر می رسد چندین دولت عضو، پوشش بیمه شخص اول را به کار بستند.^{۳۵} به ویژه در هلند بیمه گران تنها برای چند واحد آلوده پوشش هایی از نوع بیمه شخص اول ارائه دادند. این بیمه گران معتقدند که این پوشش باید جایگزین بیمه مسئولیت زیست محیطی شود. از اینرو لازم است نگاه عمیق تری به وضعیت بیمه در هلند داشته باشیم.

۱- ناراضیاتی از پوشش های موجود

نگرانی بیمه گران هلندی مؤید این حقیقت است که کلیه مسائل تئوریک بحث شده در بخش ۲ راجع به قابل بیمه بودن مسئولیت زیست محیطی نقش اساسی در فعالیت زیست محیطی هلند داشته است. این کار باید با توجه به این حقیقت که ریسک زیست محیطی مثالی از یک "ریسک

بلند مدت^{۳۳} است که به سبب آن بیمه گر می تواند با حادثی که در گذشته رخ داده و منجر به مسئولیت های کنونی بیمه شده گردیده، انجام پذیرد. بیمه گران معتقدند که این امر معمولاً قابل پیش بینی بودن ریسک را غیر ممکن می سازد.

بیشتر این مسائل در رابطه با این واقعیت هستند که زیان زیست محیطی مانند بسیاری از حوادث سنتی دیگر که در مسئولیت بیمه می شوند، به طور ناگهانی بروز نمی کنند.

بازار بیمه هلند پوشش ریسک زیست محیطی خود را از طریق بیمه نامه های متنوعی تأمین می کنند که اهم آنها به شرح زیر است:

- بیمه نامه مسئولیت AVB^{۳۴} ، برای ریسک های ناگهانی و ریسک های درمانی شفلی که مربوط به محیط زیست می باشند.

- بیمه مسئولیت زیست محیطی MAS برای ریسک های طبیعی غیر از صدمات جانی

- بیمه آتش سوزی جهت پوشش هزینه های پاکسازی ناشی از آتش سوزی (گرچه در مورد پوشش دقیق این بیمه نامه اختلاف نظر وجود دارد)^{۳۷}.

این بیمه مسئولیت زیست محیطی عطف به بیمه MAS^{۳۸} از طریق یک صندوق زیست محیطی ارائه می شود. در این بیمه پنجاه بیمه گر و

بیمه گر اتکایی برای پوشش ریسک مسئولیت زیست محیطی با هم همکاری می کنند. از اینرو MAS بعنوان یک صندوق زیست محیطی شکل گرفت، گرچه بیمه گران منفردی که با MAS رابطه داشتند این بیمه نامه را با عنوان خودشان منعقد می کردند.

با این حال انتقادهای بسیاری به این سیستم وارد شد که به شرح زیرند:

اولاً، کلیه تقسیمات پوشش، بین بیمه AVB و MAS براساس یک نگرش بود که AVB ریسک های ناگهانی و MAS ریسک های شایع طبیعی را پوشش می دادند، به طوری که در عمل همیشه ممکن بود تفاوت فاحشی بین ریسک های ناگهانی و ریسک های طبیعی قائل شد که حیطه پوشش های هر دو بیمه نامه را دچار تردید می کرد. نتیجه این بود که بیمه گران هلندی ریسک زیست محیطی را به طور کلی از بیمه مسئولیت سنتی شرکت های بیمه AVB مستثنی نمی کردند.^{۳۹} بیمه نامه زیست محیطی MAS پیچیده تر بود و با مراحل متغیری در رابطه با پذیرش بیمه شده همراه بود. به علاوه، این بیمه نامه گران تر و فروش آن نیز مشکل تر بود.

مسئله دیگر این بود که نه بیمه نامه مسئولیت زیست محیطی عمومی AVB و نه

بیمه نامه مسئولیت MAS هیچ کدام برای آسیب وارده به خود واحد بیمه شده پوششی ارائه نمی‌دادند و در نتیجه بیمه شده با مشکل روبرو می‌شد چون طبق قانون دادگاه عالی هلند مسئولیت آلودگی شرکت های هلندی به عهده خود شرکت ها می‌باشد.

به علاوه این واقعیت که آلودگی واحد بیمه شده به طور اجتناب ناپذیری بدون پوشش می‌ماند، مجدداً تردید در مورد حیطه پوشش را تداعی می‌کند. مواردی را می‌توان در نظر آورد که به سبب آنها، مثلاً آلودگی زمین آلوده شده واحد بیمه شده به واحد همجوار سرایت می‌کند. در اینجاست که مشکل خود را نشان می‌دهد، چون آلودگی واحد همجوار تحت پوشش بیمه می‌باشد ولی آلودگی خود واحد بیمه شده تحت پوشش قرار ندارد.

علاوه بر آن، در مورد اینکه آیا هزینه‌های پاکسازی تحت پوشش بیمه نامه آتش سوزی هستند یا نه تردیدهایی وجود دارد. بیمه آتش سوزی فقط بعد از اثبات عاملیت آتش در به وقوع پیوستن آتش سوزی و نیز آسیب زیست محیطی، هزینه‌های پاکسازی را پوشش می‌دهد.

در بیمه نامه آتش سوزی هیچ اشارتی به این امر نشده است که بعد از یک آتش سوزی آیا

آلودگی جدی خاک و آب نیز ظاهر می‌شود. هیچ گاه مشخص نبوده که آیا هزینه های خاک آلوده ناشی از آتش سوزی نیز تحت پوشش بیمه آتش سوزی بوده یا نه.

در نهایت، کلیه مشکلات سنتی مربوط به مسئولیت زیست محیطی می‌باشد، از قبیل اینکه آیا یک آسیب خاص واقعاً در نتیجه یک ریسک بیمه شده ایجاد گردیده است.

قانون مسئولیت زیست محیطی نیز به طریقی در هلند گسترش یافته که برای بیمه گران قابل پیش بینی نبوده است. از این رو، ریسک مسئولیت غیر قابل پیش‌بینی به نظر آمده و در نتیجه آسیب زیست محیطی نیز غیر قابل بیمه شدن تلقی می‌شود.

۲- عوامل اصلی بیمه آسیب زیست محیطی

این مسئله، انجمن بیمه گران هلند را وادار کرد تا در سال ۱۹۹۸ محصول جدیدی به نام (MSV) ارائه کند.^{۴۰} این بیمه نامه از تاریخ اول ژانویه ۱۹۹۸ عرضه شد و نسبت به بیمه مسئولیت زیست محیطی نگرشی کاملاً جدید دارد.^{۴۱}

بیمه نامه آسیب زیست محیطی مذکور عناصر جدیدی دارد اول از همه یک پوشش ترکیبی از کلیه آسیب های زیست محیطی ارائه می‌دهد که به وسیله واحد به وقوع پیوسته یا از آن

ناشی می شود. شرط لازم نگرانی از آلودگی خاک یا آب می باشد.

منظور از پوشش ترکیبی جایگزینی بیمه آسیب زیست محیطی جدید به جای بیمه سنتی آلودگی (فقط آلودگی های ناگهانی) در AVB، و بیمه مسئولیت MAS (برای آلودگی های طبیعی) می باشد.

نگرش کلی اینست که این پوشش یک بیمه مستقیم ارائه می کند. یعنی واحد بیمه شده تحت پوشش قرار می گیرد حتی اگر قرار باشد هزینه های پاکسازی واحد شخص ثالث جبران گردد. به مجرد اینکه واحد بیمه شده در نتیجه ریسک بیمه شده آلوده شود، پوشش ارائه می شود بدون در نظر گرفتن اینکه بیمه شده مسئول آسیب باشد یا نباشد. در برخی موارد نیز شخص ثالث (زیان دیده) براساس بیمه نامه آسیب زیست محیطی کمک مستقیم دریافت می کند.

هدف از جبران خسارت در این بیمه نامه دیگر قانون شبه جرم نیست، بلکه اجرای قرارداد بیمه بصورتی که بین بیمه شده و شرکت بیمه منعقد شده می باشد. بنابراین، این بیمه نامه یک بیمه شخص اول، یا به قول هلندی ها یک بیمه نامه مستقیم است چون مزایای بیمه شخص ثالث را نیز در بردارد.

در واقع این زیان دیده نیست که بیمه نامه می خرد (گرچه بیمه شده می تواند زیان دیده نیز باشد) بلکه کسی است که مسئولیت واحدی را داشته و احتمالاً باعث آلودگی آب یا خاک شده است. بیمه نامه مذکور در صورتی که لحاظ شده باشد اشخاص ثالث را نیز پوشش می دهد.

بیمه آسیب زیست محیطی نمی تواند قانون شبه جرم را ندیده بگیرد، بلکه طبق نظر بیمه گران هلندی مزیت اصلی اش اینست که پوشش براساس مسئولیت نمی باشد.

مزیت این بیمه نامه از نظر زیان دیده اینست که می تواند این پوشش را به سرعت و با اندک مخارجی به نسبت مخارج معمول رسیدگی در مراجع دادگاهی خریداری نماید بیمه آسیب زیست محیطی انجمن بیمه گران هلند انواع گوناگون و متفاوتی دارد.

بیمه شده می تواند از بین بیمه نامه های متنوع یکی را برگزیند. در این میان انتخاب بین آسیب مورد بیمه و آسیب شخص ثالث بیشترین اهمیت را دارد. زیان دیده شخص ثالث فقط هنگامی تحت پوشش قرار می گیرد که بیمه شده مورد اخیر را نیز برگزیند. البته تنوع و گوناگونی بیمه نامه مبین این است که در واقع بیمه شخص اول تفکیک ریسک بهتری را به دست می دهد، زیرا

دیگر یک بیمه مسئولیت نیست بلکه فقط یک بیمه شخص اول یا بیمه مستقیم است. مزیت آن برای بیمه گر و بیمه شده این است که قانون مسئولیت را آسان تر بیان می کند.

اینکه قانون مسئولیت در چنین شرایطی همچنان قابل استفاده خواهد بود یا نه در حاله ای از ابهام است، هر چند برای زیان دیده راحت تر است که حداقل در مورد پرسش هایی که بیمه نامه MSV ارائه کرده به طور مستقیم از بیمه نامه MSV استفاده کند. با اینحال اشخاص ثالث می توانند از قانون مسئولیت بهره مند شوند.

ضعف غیر قابل انکار اجباری نمودن بیمه آسیب زیست محیطی است. از این رو شرایطی به وجود می آید که یا شرکت های هلندی ابداً پوششی نمی خرند و یا فقط به پوششی اکتفا می کنند که آسیب وارده به واحد خاصی را جبران می نماید، نه جبران آسیب شخص ثالث. اشخاص در این موارد که ممکن است علیه مقصر حادثه ادعای خسارت کنند با یک مقصر روبرو می شوند.

روش جدید MSV انحصاری است، یعنی پوشش ناگهانی خاک و آب آلوده، از بیمه نامه مسئولیت خارج شده است. اگر بیمه شده ای برای مثال برای مورد بیمه فقط یک پوشش تهیه کرده و

هر بیمه شده می تواند طبق صلاحدید خودش پوشش بیمه ای خود را ابتیاع کند، در هر حال آسیب واحد بیمه شده نیز تحت پوشش خواهد بود. پوشش مذکور همانطور که تعریف شده، لاقبل هزینه های پاکسازی، رفع آلودگی خاک و تعمیرات را می پردازد. همچنین بیمه شده می تواند پوششی را انتخاب کند که خسارت شخص ثالث را جبران کرده و از پوشش کامل تری برخوردار گردد.

به رغم آنکه شخص ثالث (ذینفع) تحت حمایت بیمه نامه جدید MSV می تواند به طور مستقیم از طریق بیمه نامه ادعای خسارت نماید، ولی بیمه شده کاملاً مسئول بوده و از این رو نمی تواند از قانون مسئولیت منتفع شود. در این حالت خود مسئولیت تحت پوشش نبوده و خطر عدم توانگری وجود دارد، اما بیمه نامه MSV می تواند در شرایط خاصی کمک های قانونی ارائه دهد.^{۴۲}

برای مثال اگر مبلغی که در پوشش MSV بیمه شده است جوابگوی هزینه های پاکسازی انجام گرفته توسط دولت نباشد، یا در صورتی که شخص ثالثی بجای اقدام مستقیم از طریق بیمه نامه MSV قانون مسئولیت را برگزیند.^{۴۳}

بیمه آسیب زیست محیطی جدید در هلند

در واحد دیگری به یک شخص ثالث خسارتی وارد شود، احتمالاً وی می‌تواند از قانون مسئولیت استفاده کرده و بر علیه مقصر اقامه دعوی کند.

در این شرایط مقصر نمی‌تواند از بیمه‌نامه AVB یا مسئولیت عمومی خود استفاده کند چون با صدور بیمه‌نامه MSV دیگر ریسک‌های زیست محیطی از شمول آن بیمه‌نامه خارج می‌شوند.^{۳۴} شاید این مسئله برای بیمه‌شخص اول نقطه ضعفی محسوب شود که بیمه‌شده پیش از آنچه که پرداخت می‌کند به دست نمی‌آورد. از آنجا که MSV بیمه‌نامه‌های عمومی و با گزینه‌های بسیار برای بیمه‌شده می‌باشد، دارای حق بیمه‌ها، شرایط و مبالغ پوششی متفاوتی است. با اینحال نوع هزینه‌هایی که بیمه می‌شوند در بیمه‌نامه عمومی مشخص بوده و طبق بررسی‌های انجام شده در بیمه‌شخص اول، کل مبلغ پوششی موجود در این بیمه آسیب زیست محیطی در هلند بالغ بر ۲۵ میلیون گیلدرن هلند می‌شود.

۳- ارزیابی

الف: بیمه مختلط شخص اول و مستقیم

با مراجعه به سؤالات ویژه مربوط به بیمه شخص اول و بیمه مستقیم در می‌یابیم که طرح بیمه‌ای هلندی ترکیبی از این دو می‌باشد. یعنی وقتی که مورد بیمه شده مقصر بالقوه را پوشش

داده باشد، مشکل بیمه‌شخص اول را داشته و وقتی بیمه‌نامه هم خسارت وارده بر واحد بیمه‌شده و هم خسارت وارده بر شخص ثالث را جبران نماید بیمه مستقیم محسوب می‌گردد. با این وجود در بیمه‌نامه مذکور پوشش‌های متنوعی برای واحد بیمه‌شده و خسارت‌های وارده بر اشخاص ثالث فراهم می‌کند. این گزینه‌ای است که بیمه‌شده می‌تواند در بیمه‌نامه لحاظ نماید، اما نباید لحاظ شود.

مزیت بیمه‌نامه شخص اول برای بیمه‌شده این است که جهت خسارت وارده به واحد بیمه‌شده تیز پوششی ارائه می‌دهد که این تغییر در مقایسه با گذشته بسیار اساسی می‌باشد.

مسئولان اغلب مقصرین را مسئول پاکسازی خاک آلوده دانسته و این مسئله را به عنوان مسئولیت در نظر نمی‌گیرند، بنابراین هیچ پوشش بیمه‌ای ارائه نمی‌دهند. مادامی که طرح بیمه‌ای خسارت شخص ثالث را پوشش دهد دقیقاً نقش پوشش مسئولیت را ایفا می‌کند.

هدف پوشش مذکور در ابتدا پوشش مسئولیت نیست بلکه پوشش آسیب است. موارد علی و معلولی روشنی در بیمه‌نامه بیان شده، زیرا باید مشخص شود که آلودگی در نتیجه ورود آلوده‌کننده به وسیله یک از ریسک‌های مورد بیمه

داشته باشند، تصور غلطی است. اما، نمی توان بیمه گران را واداشت که از اصول اقتصادی بیمه ای پیروی کنند.

علاوه بر آن، بیمه آسب زیست محیطی بیمه گران هلندی سیستمی کاملاً داوطلبانه است که مانع از دخالت دولت شده و نتیجه آن ممانعت از تأثیر دولت بر قانون مسئولیت می باشد و به زیان دیده خاک آلوده اجازه می دهد به راحتی علیه مقصر اقامه دعوی کند. اگر بیمه شده در طرح MSV. به اشخاص ثالث زیان برساند زیان دیده می تواند حتی از مزیت بیمه نامه شخص ثالث استفاده و مستقیماً اقامه دعوی کند.

از طرف دیگر در صورتی که بیمه نامه MSV شخص ثالث را تحت پوشش قرار ندهد - همان طور که امروزه در هلند مرسوم است- زیان دیده علیه مقصر مسئول اقامه دعوی می کند. همان طور که در بالا ذکر شد، مشکل این است که بیمه نامه MSV به کلی جانشین بیمه مسئولیت می شود، یعنی دیگر بیمه مسئولیتی وجود نخواهد داشت.

با توجه به اطلاعات ارائه شده توسط انجمن بیمه هلند این محصول جدید به خوبی عمل خواهد کرد. به اعتقاد ایشان منافع شرکت ها در این نوع بیمه آسب زیست محیطی جدید بسیار بیشتر از

مستقیم بوده است. به علاوه، فقط هزینه های رفع خسارت واحد بیمه شده پوشش دارد که مشمول تردیدهای مرتبط با ارزیابی آسیب زیست محیطی نمی گردد.

ب- مزایا

تا جایی که به پیشگیری از طریق انجام تفکیک ریسک مربوط می شود، بیمه گران مدعی هستند که مزیت مهم این بیمه نامه برای آنها اینست که می توانند پیشاپیش کیفیت یک خاک مشخصی را بررسی و روش های ارائه شده به وسیله بیمه شده را تحت نظر قرار دهند. بر این اساس می توان ارزیابی مناسبی از ریسک انجام داد.

با اینحال برخی از وکلای شرکت ها این محصول بیمه ای را مورد انتقاد قرار داده و معتقدند که بیمه گران عملاً فقط ریسک های مطلوبی را که قبلاً قابل پوشش هستند، می پذیرند.^{۴۵} از این رو، ادعا می کنند که اگر بپذیریم بیمه آسب زیست محیطی چاره قطعی کلیه مشکلات فراروی قابل بیمه بودن ریسک های زیست محیطی است، ساده انگاری است. در واقع اینکه بیمه گران تصور کنند با انتخاب ریسک های خوب و پذیرش ریسک های بد فقط با حق بیمه بالا می توانند یک نظارت پیش از موعد مؤثر

ج- معایب

این بیمه نامه دارای یک سسری محدودیت های ذاتی نیز هست. اولاً، این محصول جدید فقط در مورد آلودگی محیطی (خاک) و هزینه های پاکسازی کاربرد دارد و در نتیجه برای دیگر انواع آسیب های زیست محیطی مانند آلودگی صوتی، آلودگی آب و یا هوا قابل استفاده نیست. همچنین قانون مسئولیت را نمی توان در مورد انواع آسیب های زیست محیطی به کار برد.

نکته دیگر این است که به نظر می رسد میزان پوشش های قابل ارائه نسبتاً کم باشد. طبق گزارش CEA این میزان پوشش بالغ بر ۲۵ میلیون گیلدرن هلند است. این مبلغ جهت پوشش هزینه های پاکسازی آلودگی های متوسط خاک کافی بوده، اما جوابگوی آلودگی های گسترده نیست. با این حال پوشش بیمه نامه ها در عمل کمتر از ۲۵ میلیون گیلدرن می باشد.

سؤال اساسی که در بیمه نامه مطرح می شود این است که آیا همان طور که بیمه گران هلندی اذعان داشته اند، ارائه بیمه نامه آسیب زیست محیطی برای رفع تردیدهای راجع به مسئولیت زیست محیطی ضروری می باشد. می توان جنبه های فریبکارانه مسئولیت زیست محیطی مانند تردیدهای گذرا و ریسک های

بیمه مسئولیت زیست محیطی سنتی حفظ می شود. به راحتی نمی توان ادعا کرد که این محصول جدید کاملاً موفق خواهد بود، این محصول منافع فزاینده ای برای صنعت بیمه دارد. در نتیجه این محصول برای آسیب های زیست محیطی هلند تضمین مالی مطلوبی به ارمغان آورده و از نظر زیان دیده (به خصوص دولت) این واقعیت که بیمه آسیب زیست محیطی امکان مراجعه مستقیم زیان دیده را جهت جبران خسارت فراهم کند نیز جنبه های مثبت فراوانی می باشد. با اینحال یادآور می گردد که در صورت انتخاب این پوشش شخص ثالث به این طریق تحت پوشش خواهد بود.

به علاوه، در بیمه آسیب زیست محیطی خسارت وارده به واحد بیمه شده نیز تحت پوشش خواهد بود که البته در بیمه مسئولیت چنین نیست.^{۴۶} اگر در عمل به این نتیجه برسیم که روش مسئولیت زیست محیطی باید با یکی از اشکال تضمین ترکیب شود تا ضمانت مالی حاصل گردد، صنعت بیمه حداقل باید مجاز به تامین تضمین مالی از طریق بیمه آسیب زیست محیطی باشد. مثال کشور هلند نشان می دهد که این نوع پوشش شخص ثالث قادر به تامین خواسته مذکور باشد. از این روش می توان در دیگر کشورها نیز استفاده نمود.

کاملاً جایگزین بیمه مسئولیت عمومی شود. در این صورت صنعتگران هلندی امروز دیگر امکان دسترسی به پوشش مسئولیت ریسکهای زیست محیطی نخواهند داشت و زیان اشخاص ثالث از طریق بیمه نامه جدید MSV جبران خواهد شد. (البته در صورتی که بیمه شده پوشش شخص ثالث را نیز اکتیفا کرده باشد.) در غیر این صورت شخص ثالث می تواند از قانون شبه جرم استفاده کرده علیه مقصر دادخواست ارائه دهد. البته مشکل دیگر این است که خود مقصر دیگر تحت پوشش بیمه مسئولیت نبوده و زیان دیده نمی تواند مقصر را اثبات کند.

بنابراین، باید ببینیم آیا ضرورت دارد که یک طرح بیمه اجباری بر مبنای مسئولیت یا شخص اول در بیمه نامه گنجانده شود. به علاوه، روی گرداندن بیمه گران هلندی از بیمه مسئولیت به بیمه آسیب زیست محیطی خود سؤالاتی را در سطح بازار رقابتی بیمه طرح می کند که این امر در بخش بعدی جداگانه مورد بررسی قرار می گیرد.

پر دامنه را به طریق قانونی یا از طریق مفاد بیمه نامه ای مناسب پوشش داد. توجه داشته باشیم که پوشش خسارت های ایجاد شده به نوعی حمایت از ریسک پر دامنه تحت پوشش بیمه مسئولیت می باشد، اما در بیمه نامه MSV این مورد نیز کاملاً تحت پوشش قرار دارد. به علاوه از نظر تئوری ریسک در بیمه شخص اول آسان تر است اما اگر بیمه گران مسئولیت توان کنترل کامل آورده کنندگان را داشته باشند (کاری که به نظر نمی رسد قبلاً انجام شده باشد)، در بیمه مسئولیت نیز می توان همانند بیمه شخص اول تفکیک ریسک قابل قبولی انجام داد. علت اصلی تمایل بیمه گران هلندی به آسیب زیست محیطی آن بود که، آنها می خواستند تردیدهای مربوط به نحوه قضاوت را (اینکه آیا در این مورد خاص مسئولیت محرز می باشد؟ آیا علیت را می پذیرد یا نه؟) از میان بردارند. شاید اکنون بیمه گران توانسته اند این تردیدها را از بین ببرند، اما برای مقصرانی که هنوز کاملاً در معرض مسئولیت های زیست محیطی قرار دارند، این تردیدها همچنان وجود دارد. این امر یک جنبه از حالت های خاص فریبکارانه این روش جدید را که می تواند واقعاً نگران کننده باشد، ایجاد می کند. در اینجا مجدداً تاکید می شود که بیمه نامه MSV باید

توضیحات:

فعالیت‌های اتمی و فجاج صنعتی" سلسله مقالات بیمه ای

زئو در رسک و بیمه سال ۲۰۰۰ مراجعه کنید.

۶. پرایسته جی " قانون جدید شبه جرم و بحرانیهای

جاری بیمه‌ای" مجله قانون سال ۱۹۸۷، ۱۵۹۰-۱۵۲۱.

۷. به آرو، کی جنبه‌های تئوریک پذیرش رسک

هلسینکی، *Yrio jahnssonin saatio* و بورچ، کی "

مفهوم سودمندی موجود در تئوری بیمه" نشریه

آستین، ۱۹۶۱.

۸. شاول، اس، بررسی اقتصادی قانون حوادث کمربند

چاپ دانشگاه هاروارد، ۱۹۸۷.

۹. اسکلف، جی "تئوری هزینه معاملات بیمه: هزینه ها و

موانع قراردادهای" مجله رسک و بیمه ۱۹۸۹.

۱۰. پلینا این شرایط را نمی توان جزء به جزء بررسی

نمود، خوننده برای کسب اطلاعات بیشتر به توضیحات

موجود در پاورقی ها رجوع نمایید.

۱۱. موشتی راتیل، اشاره به هر دو واقعیت تردید واقعی

و تردید قانونی دارد، موشتی، *A* "رسک زیست

محیطی *A*: قانون مقایسه ای و تکرش اقتصاد به بیمه و

مسئولیت" نشریه یورپین ریویو آو پراوت لا ۲۰۰۱، ص

۵۹ تا ۶۲.

۱۲. روجه جی لیس، آشورنس ان متیر د اینوایرومنته

لوز - لیف کلاور ۱۹۹۶ ص ۴

۱۳. کانروویز، اچ، هوگارت آرومز لروس "تردید بیمه‌گر

و شکست بازار" مجله رسک و تردید ۱۹۹۳ ص ۸۷-۷۱

۱. رجوع شود به اسپاید جی، حدود مسئولیت

۲. این حقیقتی است که آلوده کنندگان صنعتی از یک

طرف باید برای اخذ گواهی فعالیت مبالغ سنگینی

بپردازند و از طرف دیگر باید خسارت های زیست

محیطی را جبران کنند. برای آگاهی بیشتر به ۱۹۹۹

De vervaieldr betaalt dubble, Atstwevp رجوع

شود.

۳. جهت بررسی این مقاله به "ز لوگالو تا بروکسل از

طریق آرهالوس": مقاله مبسوط منتشر شده مسئولیت

زیست محیطی ... رجوع شود.

۴. در مقاله دیگری آمده که در صورتی که اصول

اقتصادی بیمه مانند قابل پیش بینی بودن و پیش گیری

کردن خطر مورد توجه قرار گیرند، به صرف توسعه

مسئولیت نباید قابل بیمه بودن به خطر بیفتند. رجوع

شود به فار، لم و گریماد، دی، مبحث بیمه مالی

مسئولیت زیست محیطی، چاپ آخر (سال ۲۰۰۰)، که

شامل تجزیه وتحلیل قابل بیمه بودن مسئولیت زیست

محیطی می‌باشد.

۵. برای بررسی دقیق این گزینه‌ها به تاپون جی، آر و

زیفل پی " درونی سازی رسک زیست محیطی از

طریق بازار سرمایه (لریتم) مورد نیروی هسته‌ای"

بررسی بین‌المللی قانون و اقتصاد ۱۹۹۳ و ویستکی

" روشهای خاص پوشش مسئولیت گسترده ناشی از

بیمه گر و شکست بلزر "مجله ریسک و تردید ۱۹۹۳

ص ۸۷-۷۱

۲۵. نیز رجوع شود به زیکارسر، آر "سخنرانی سالانه

فجایع و همکاریهای ژنو" مقاله ژنو در ریسک و ربه

۱۹۹۶-۵. که معتقد است مسئولیت متقابل بر قابل پیش

بینی بودن ریسکها اثر می گذارد و آبراهام کی

"مسئولیت زیست محیطی و محدودیت های بیمه".

بررسی قانون کلمبیا، صفحات ۹۵۹-۹۵۷، ۱۹۸۸-۸۸.

۲۶. رجوع شود به ام و فن پی "مسئولیت متقابل و

قابل بیمه بودن ریسک های پر دامنه بررسی بین المللی

قانون اقتصاد ۱۶۹۹۹- ص ۵۰۰-۴۸۷

۲۷. روزنبرگه دی "ارتباط اجمالی در ریسک های پر

دامنه: قانون عمومی روشن شبه جرم " بررسی قانون

هارلرد، ۱۹۸۴ ص ۹۱۹-۸۵۱ شاول، اس. " تردید در

علیت و تعیین مسئولیت دخلی" و مجله قانون و

اقتصاد، ۱۹۸۵ ص ۶۰۹-۵۸۷، نیز مدعی العموم هلندی

هارت کپ از سهم مسئولیت بازا ر در DES حمایت

کرد. به علاوه اسپایر در نطق افتتاحیه در مورد

بیماری های اخر به نفع مسئولیت نسبی سخنرانی نمود

لا پی ایر، جی اسلوپیراشاود، دوتورفل کلور (۱۹۹۰)

۲۸. پرایست جی ۱۵۲۱-۱۵۹۰ مورد التقاد ویسکوزی

قرارگرفت. ویسکوزی معتقد بود که بحران بیمه

مسئولیت امریکا به دلاهی غیر از انتخاب نامساعد به

خودشن برمی گردد. (ویسکوزی، دلبیو، کی وجوه بحران

۲۹. پادلی ولم "اقتصاد خطرهای اخلاقی: نظریه بررسی

اقتصادی امریکایی ۱۹۶۸ ص ۵۴۵-۵۳۱.

۱۵. رجوع شود به واگنر، جی *Versicherungs*

fragen der Unwelthattung، در آرنز، ام و

سیمون جی

۱۶. رجوع شود به شاول، ای. " بیمه و خطرهای

اخلاقی" فصلنامه اقتصادی ۱۹۵۹، ۵۶۲-۵۴۱.

۱۷. اسپنس، ام و زکاسر، آر "بیمه و اطلاعات و اقدام

انفرادی" بررسی اقتصاد امریکایی ۱۹۷۱-۳۹۱-۳۸۰

۱۸. رجوع شود به وان اجیک - گریولند، جی. سی

۱۹. رجوع شود به آکرولوف، جی " بازاری برای

"ایموها": کیفیت تردید و مکانیزم بلزر" فصلنامه

اقتصاد، ۱۹۷۰ ص ۴۸۸ تا ۵۰۰

۲۰. گرچه او ذکر کرد که درسال ۱۹۹۶ برخی شرکتهای

بزرگتر توانایی اخذ پوشش تا یک میلیارد فرانک بلژیک

را دارند.

۲۱. روجی، جی، لس آشورانس این مکیر دی اینو

ایرومنتال، لوز - ایف کلور ۱۹۹۷ ص ۵

۲۲. سو کاول، جی " بیمه اجباری مسئولیت زیست

محیطی"، در باخن، اچ، و ریک باسته دی بیمه استیا

زیست محیطی، ۳۲۷.

۲۳. رجوع شود به فرانکه ان "نیدرلند جو ریستن بلد

۱۹۹۵ ص ۴۹۱-۴۸۲

۲۴. کانرویتز، اچ هوگارت آرومزروس، جی. "تردید

- بیمه مسئولیت " مجله بررسی قوانین ۱۹۹۷، ۱۷۷-۱۴۷).
۲۹. ابوهام کی او، سی، ۹۵۱-۹۴۹
۳۰. اغلب سرجل می شود که آنها مزایای مختص سازی بر هزینه هایش برتری دارد، به طوری که باید در قانون شبه جرم مورد توجه قرار گیرد. (پوسنر، آر، بررسی اقتصادی قانون جاب پنجم نیویورک قانون آسپن و تجارت ۱۹۹۸). اما وقتی قواعد قانونی تنظیم شد (اریش اول و پوسنر آر، بررسی اقتصادی تهیه قواعد قانونی، مجله بررسی قوانین ۱۹۹۴، ۲۵۷) یا معیارهایی تعیین شده اند (لوگاس ای، آی "قواعد کمیته و تصمیم گیری های دلدگاهی" در بوروز و ولجانوسکی، سی و نگرش اقتصادی به قانون لندن باتووت ۱۹۸۱، ۲۲۵-۲۱۰، لو گاس ای . آی تعیین معیارهای حمایت زیستی: اصول و فرآیندها") در فاور، ام و زوله جی و ویل A (eds) ، معیارهای محیط زیست در اتحادیه اروپا ۱۹۹۴، ۲۵-۳۷
۳۱. هزینه های تکنیک ریسک رجوع شود به بوهر نستاین، اس " (اقتصاد طبقه بندی ارزش ریسک ها در شرایط رقابتی بازار بیمه بررسی بین المللی قانون و اقتصاد ۱۹۸۹-۲۵ تا ۳۹؛ و ویلز، دلیو، پی جی " طبقه بندی های ریسک های بیمه ای در اتحادیه اروپا دور نمای قانونی، مجله مطالعات قانونی آکسفورد، ۱۹۹۴-۴۴۹ تا ۴۶۷.
۳۲. این مبحث نیز توسط پرایست جی مطرح شد
- "بحران جاری بیمه و قانون شبه جرم مدرن" مجله قانون بل ۱۹۸۷-۱۵۹-۱۵۳
۳۳. رجوع شود به دانزون، پس "رژیم های چندگانه مسئولیت برای خدمات جانی" مقاله ریسک و بیمه زنو ۱۹۹۹، ۳-۲۷ و کوزبول
۳۴. سی، ای، ای، مقاله تعهدات اجباری بیمه شخص اول برای پاکسازی و پوشش های بیمه ای مرتبط در کشورهای اروپایی، پاریس ۳۱ اکتبر ۱۹۹۸.
۳۵. به خلاصه جدول در مقاله CEA، ص ۳۲ رجوع شود.
۳۶. رجوع شود به
- Aansprakelijkheidsverzekering bedrijven*
۳۷. به قرارداد واسنیکه جی، اچ رجوع شود.
۳۸. متن پاورقی شماره ۳۶
۳۹. برای اطلاعات بیشتر در این مورد به واسنیک جی، اچ رجوع شود.
۴۰. متن پاورقی شماره ۳۸
۴۱. با تشکر از آقای پی ای جی اردوی ملی هلند که جواب های دقیقتر برای دلایل تغییرات در بیمه شخص اول در هلند ارائه داده اند.
۴۲. بهر حال این کمک پوشش قانونی در صورتی قابل اعمال است که مبلغ پوشش بیمه شده بالا باشد.
۴۳. به واسنیک جی، اچ رجوع شود.
۴۴. به واسنیک جی، اچ رجوع شود.

۴۵. نیلز، جی *Miliea en Recht*

"*Nieuwemilieuschadevevzeheving-geen*

panacee" ۱۴، ۱۹۹۸

۴۶. کلوسی، اچ "پیشرفتهای اخیر در بیمه زیست

محیطی" در آبراهام، افه دیکتلا، کی و استاکی، جی

(eds). پیشرفتهای اقتصادی و قانونی اخیر در بیمه نامه

زیست محیطی اروپایی، ۲۴۰

ولاگان کلیدی:

ریسک محیط زیست، بیمه مسئولیت محیط زیست

بیمه آسیب زیست محیطی.

منبع:

www.Europaeu.int/com/environment/

[Liability/follow up. Htm](#)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی